

Warto wiedzieć... Nie każda Gra to tylko Zabawa. Gry on-line,
hazard, Twoje Dane - Dlaczego to ważne?

Warto wiedzieć... Nie każda Gra to tylko Zabawa. Gry on-line, hazard, Twoje Dane - Dlaczego to ważne?

Posted on 2026-04-02

Współczesny świat cyfrowy pozornie stwarza możliwości rozwoju, komunikacji i rozrywki. Niestety niesie z sobą szereg poważnych zagrożeń związanych z ochroną prywatności i bezpieczeństwem danych osobowych. W odpowiedzi na te wyzwania, w ramach XVI edycji programu edukacyjnego „Twoje dane - Twoja sprawa” przeprowadzono webinarium dla nauczycieli i dyrektorów szkół biorących udział w programie. Celem było pogłębienie wiedzy na temat ochrony danych dzieci w środowisku cyfrowym. Webinarium poprowadzili: Katarzyna Staciwa, Koordynatorka ds. badań i rozwoju w UPKDP i Krzysztof Król, zastępca Dyrektorki Departamentu Współpracy Międzynarodowej w UODO.

Warto wiedzieć... Nie każda Gra to tylko Zabawa. Gry on-line,
hazard, Twoje Dane - Dlaczego to ważne?

Internet i aplikacje mobilne stały się naturalną przestrzenią funkcjonowania młodych ludzi. To właśnie tam dzieci nawiązują kontakty społeczne, korzystają z rozrywki czy budują swoją tożsamość. Niestety, cyfrowe środowisko bywa miejscem manipulacji, przemocy i ryzykownych zachowań. Coraz częściej małe dzieci mają kontakt z osobami nieznanymi,

Warto wiedzieć... Nie każda Gra to tylko Zabawa. Gry on-line,
hazard, Twoje Dane - Dlaczego to ważne?

mechanizmami hazardu czy zwodniczymi rozwiązaniami projektowymi, które skłaniają użytkowników do bezrefleksyjnego udostępniania danych.

Dodatkowym wyzwaniem jest dynamiczny rozwój technologii umożliwiających łatwą modyfikację wizerunku lub głosu. W połączeniu z ograniczonym nadzorem dorosłych i niewystarczającą świadomością zagrożeń sprawia to, że dane osobowe dzieci są coraz częściej wykorzystywane lub udostępniane w sieci w sposób szkodliwy. Takie zjawiska mogą prowadzić do poważnych konsekwencji dla prywatności, bezpieczeństwa i dobrostanu najmłodszych.

Jak reagować na zagrożenia dla prywatności dzieci?

Podczas zorganizowanego w marcu webinarium eksperci przyjrzeni się tym zagrożeniom z dwóch perspektyw. Z jednej strony omówione zostały mechanizmy funkcjonowania współczesnych usług cyfrowych i ich wpływ na zachowania użytkowników, w tym dzieci i młodzieży. Z drugiej - uczestnicy poznali praktyczne sposoby reagowania na zagrożenia oraz zasady przydatne podczas korzystania z dostępnych obecnie technologii, w tym sztucznej inteligencji, a także otrzymali informacje o tym, gdzie szukać pomocy, kiedy staniemy się ofiarą takich zagrożeń. Pani Katarzyna Staciwa omówiła, czym jest i czemu służy „Internet dzieci”, oraz przedstawiła skalę przestępstw min. na tle seksualnym wobec małoletnich w sieci.

Należy pamiętać, że szkoła odgrywa ważną rolę w kształtowaniu odpowiedzialnych postaw w sieci, dlatego wspieranie nauczycieli w tym obszarze jest jednym z kluczowych celów programu „Twoje dane - Twoja sprawa”. Ponieważ tylko wysoki poziom świadomości

Warto wiedzieć... Nie każda Gra to tylko Zabawa. Gry on-line,
hazard, Twoje Dane - Dlaczego to ważne?

dorosłych odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży może prowadzić do realnych zmian.

Niebezpieczne mechanizmy i „dark patterns” w grach on-line

Gry on-line są często postrzegane jako atrakcyjna i niewinna forma rozrywki dla dzieci i młodzieży. Warto jednak pamiętać, że poza funkcją rozrywkową mogą one się wiązać z różnymi zagrożeniami. Platformy i aplikacje gamingowe wykorzystują zaawansowane mechanizmy analizy zachowań użytkowników, które pozwalają profilować graczy i wpływać na ich decyzje - m.in. poprzez kierowanie reklam, zachęcanie do dodatkowych zakupów czy projektowanie rozgrywki w sposób utrudniający jej przerwanie. W wielu grach pojawiają się także elementy przypominające mechanizmy hazardowe, takie jak losowe nagrody czy tzw. lootboxy.

Dodatkowym wyzwaniem są tzw. dark patterns, czyli rozwiązania projektowe w interfejsie, które mogą w sposób manipulacyjny skłaniać użytkowników do pozostania w grze lub wydawania pieniędzy. Z tego względu istotne jest, aby dorośli byli świadomi tych mechanizmów i potrafili rozmawiać z dziećmi o bezpiecznym oraz odpowiedzialnym korzystaniu z gier on-line. Często wzbudzają one wrażenie niewinnej zabawy. Można dzięki nim budować „światy”, ścigać się samochodami, rozwiązywać zagadki czy grać z kolegami z klasy. Co może się wydawać atrakcyjne. Jednak oprócz zabawy w grach mogą się pojawić zagrożenia. Warto je znać.

Warto wiedzieć... Nie każda Gra to tylko Zabawa. Gry on-line,
hazard, Twoje Dane - Dlaczego to ważne?

Profilowanie zachowań użytkowników

Platformy internetowe analizują, ile czasu spędzasz w grze, kiedy grasz, na co wydajesz pieniądze, a nawet jak reagujesz na nagrody. Na tej podstawie tworzą profil użytkownika, aby:

- podsuwać Ci reklamy,
- zachęcać do kolejnych zakupów,
- utrudniać przerwanie gry.

Niebezpieczeństwo gier hazardowych

Niektóre gry lub aplikacje posiadają mechanizmy hazardowe, co oznacza, że można:

- kupować „lootboxy” (tajemnicze paczki z nagrodami),
- losować skórki lub przedmioty,
- obstawiać wyniki meczów.

Takie elementy działają podobnie jak automaty do gier czy ruletka. Gracz nigdy nie wie, co wylosuje - to czysty przypadek. Twój mózg bardzo lubi takie mechanizmy, więc chcesz

Warto wiedzieć... Nie każda Gra to tylko Zabawa. Gry on-line,
hazard, Twoje Dane - Dlaczego to ważne?

próbować jeszcze raz
i kolejny. A to może prowadzić do uzależnienia.

Uzależnienie od gier

Gry są tak zaprojektowane, aby były wciągające. Zdobywanie punktów, nowych poziomów czy wirtualnych nagród sprawia, że chce się grać coraz dłużej. Jeśli:

- grasz kilka godzin dziennie,
- zaniedbujesz lekcje lub obowiązki,
- denerwujesz się, gdy nie możesz grać,

to może być sygnał, że tracisz kontrolę. Zbyt długie granie może powodować zmęczenie, problemy z koncentracją i gorsze wyniki w szkole.

„Dark patterns” - czyli manipulacja w interfejsie

To sztuczki, które mają Cię zatrzymać w grze lub skłonić do wydania pieniędzy. Przykłady:

- komunikaty typu „ostatnia szansa!”,
- trudny do znalezienia przycisk „anuluj”,
- automatycznie zaznaczona zgoda na przetwarzanie danych,

Warto wiedzieć... Nie każda Gra to tylko Zabawa. Gry on-line,
hazard, Twoje Dane - Dlaczego to ważne?

- ukrywanie rzeczywistych kosztów.

Deepfake i fałszywe reklamy

Technologia deepfake potrafi podrobić czyjąś twarz i głos tak, że wygląda jak prawdziwe nagranie. Czasem oszuści tworzą fałszywe reklamy, w których znane osoby zachęcają do zagrania w gry hazardowe. Na co zwrócić uwagę:

- nie klikaj w podejrzaną linki,
- nie podawaj swoich danych w internecie,
- zawsze pokaż taką reklamę dorosłemu.

Jeśli coś wydaje się podejrzaną - zatrzymaj się i sprawdź, zanim uwierzysz.

Nieznajomi w internecie

W grach on-line często można rozmawiać z innymi graczami. Niestety nie każdy w sieci mówi prawdę o sobie. Uważaj, gdy ktoś:

- prosi o twoje dane osobowe (nazwisko, adres),
- proponuje tylko sobie znane sposoby na zdobycie darmowych nagród w grze, np. w zamian za przesłanie zdjęcia lub udostępnienie numer telefonu,
- próbuję nawiązać z Tobą bliższy kontakt, nigdy nie wiesz, kto jest po drugiej stronie.

Nigdy nie podawaj swoich danych osobowych nieznanym osobom. Jeśli coś cię zaniepokoi -

Warto wiedzieć... Nie każda Gra to tylko Zabawa. Gry on-line,
hazard, Twoje Dane - Dlaczego to ważne?

powiedz o tym rodzicom lub nauczycielowi.

Hejt i negatywne zachowania

W grach on-line można spotkać osoby, które obrażają innych, wyśmiewają lub celowo przeszkadzają w grze. Nie odpowiadaj agresją. Skorzystaj z opcji „zablokuj” lub „zgłoś” użytkownika. Zanim zagraasz w grę on-line, warto:

- ustalić z rodzicami limit czasu przeznaczonego na grę,
- porozmawiać z rodzicami o tym, w co chcesz zagrać,
- pamiętać, aby nie podawać danych osobowych.

Warto wiedzieć... Nie każda Gra to tylko Zabawa. Gry on-line,
hazard, Twoje Dane - Dlaczego to ważne?

Trudne słowa – proste wyjaśnienia

Co oznaczają słowa, które pojawiają się w poradzie?

- Gry on-line z mechanizmami hazardu – to gry, które imitują mechanizmy tradycyjnego hazardu, wykorzystując elementy losowości. Nie oferują wygranej pieniężnej, „wygrane” zazwyczaj mają charakter wirtualny (wirtualna waluta, skórki/skiny, przedmioty w grze). Jednak często posiadają opcję zwiększenia szans na zdobycie nagrody poprzez wydanie prawdziwych pieniędzy. Gry wykorzystują dźwięki, wizualizacje i mechanizmy wygranej, które przypominają prawdziwe automaty do gier. Mechanizmy te mogą prowadzić do uzależnienia.
- Profilowanie w grach on-line – to proces zbierania, analizy i modelowania danych behawioralnych, czyli zachowań graczy w celu stworzenia ich cyfrowych profili poprzez wykorzystanie telemetrii, czyli automatycznego zapisu działań użytkownika podczas rozgrywki (np. ruchy, czas reakcji, wybory, częstotliwość logowania). Ma to na celu m.in. zrozumienie, jak gracze grają, aby ulepszyć grę lub naprawić błędy, ale również przewidywanie momentu, w którym gracz może zrezygnować z gry, aby zaoferować mu np. specjalny bonus, który spowoduje zatrzymanie gracza w grze.
- Dane osobowe – to informacje, które mogą pomóc kogoś zidentyfikować, np. imię i nazwisko, adres, numer telefonu, e-mail, głos czy wizerunek. Takich danych nie powinno się udostępniać nieznanym osobom i aplikacjom bez potrzeby. Dane osobowe w grach są zbierane m.in. w celu profilowania graczy.
- Deepfake – to technologia wykorzystująca sztuczną inteligencję do tworzenia fałszywych, ale bardzo realistycznych obrazów, filmów lub dźwięków w celu pokazania czegoś, co nigdy się nie wydarzyło. Wykorzystywana jest do tego technika uczenia (deep learning) i

Warto wiedzieć... Nie każda Gra to tylko Zabawa. Gry on-line,
hazard, Twoje Dane - Dlaczego to ważne?

falszowania (fake).

- „Dark patterns” - to techniki stosowane w projektowaniu interfejsów (np. gier, aplikacji, stron), które mają na celu manipulowanie decyzjami użytkownika. Są to subtelne, ale celowe zabiegi, które mogą prowadzić do niezamierzonych zakupów, subskrypcji czy udostępnienia danych osobowych.